

УДК 342.951 (477)

DOI <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.1.51>**В. Д. ФІЛІПОВА**

доктор наук з державного управління, професор,
в.о. завідувача кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонський національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-8476-3341

І. П. ЛОПУШИНСЬКИЙ

доктор наук з державного управління, професор,
заслужений працівник освіти України,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
ORCID: 0000-0002-7460-7476

В. І. КЛЮЦЕВСЬКИЙ

кандидат наук з державного управління, доцент, заступник голови
Херсонська обласна державна (військова) адміністрація,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування (за сумісництвом)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
ORCID: 0000-0002-5568-9162

РЕФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: НОВІ ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

У статті на основі аналізу останніх наукових досліджень з питань реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні, чинного законодавства та проєктів нормативно-правових актів розглядаються перспективи запровадження в нашій державі місцевих державних адміністрацій префектурного типу; з'ясовано, що проблематика діяльності виконавчої влади в Україні постійно перебуває в полі зору науковців, насамперед правників та фахівців з державного управління, які ретельно дослідили сутність, зміст та форми виконавчої влади, розглянули співвідношення понять «державне управління» та «виконавча влада», взаємовідносини інститутів Президента та виконавчої влади тощо; показано, що процес здійснення спроб реформування виконавчої влади триває вже понад десять років, починаючи від 2014 року, упродовж яких були намагання внести зміни до Конституції України щодо децентралізації влади, ухвалити закон про префектів тощо; обґрунтовано потребу якнайшорішого ухвалення законопроєкту про місцеві державні адміністрації в новій редакції як відповідь на виконання індикатора Ради Європи «Набрання чинності законодавством щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» реформа «Просування реформи децентралізації» розділу «Децентралізація та регіональна політика», передбаченого Планом для Ukraine Facility 2024–2027; доведено, що запровадження нового законодавства щодо місцевих державних адміністрацій дасть можливість продовжити другий етап реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (внесення змін до Конституції України), чим уніфікує і приведе повноваження місцевих державних адміністрацій відповідно до Основного Закону, а також сформує систему органів державної влади із забезпечення законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, забезпечивши тим самим реалізацію панування в нашій державі принципу верховенства права.

Ключові слова: держава, Конституція України, законодавство, державне управління, територія, регіональна політика, децентралізація державної влади, організація виконавчої влади, публічна влада, місцеві державні адміністрації, місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування, реформування місцевого самоврядування, законність діяльності органів місцевого самоврядування.

V. D. FILIPPOVA

Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Acting Head of the Department of Public Administration
and Local Self-Government
Kherson National Technical University
ORCID: 0000-0002-8476-3341

I. P. LOPUSHYNSKYI

Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Honored Worker of Education of Ukraine,
Head of the Department of Public Management and Administration
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas
ORCID: 0000-0002-7460-7476

V. I. KLYUTSEVSKY

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Deputy Head

Kherson Regional State (Military) Administration,

Associate Professor at the Department of Public Management and Administration (part-time)

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

ORCID: 0000-0002-5568-9162

REFORMING THE TERRITORIAL ORGANIZATION OF THE EXECUTIVE AUTHORITY IN UKRAINE: NEW LEGISLATIVE INITIATIVES

The article, based on an analysis of recent scientific research on the reform of the territorial organization of executive power in Ukraine, current legislation and draft regulatory legal acts, examines the prospects for introducing prefectural-type local state administrations in our country; It was found that the issues of the activities of the executive branch in Ukraine are constantly in the field of view of scientists, primarily lawyers and public administration specialists, who have carefully studied the essence, content and forms of the executive branch, considered the relationship between the concepts of “public administration” and “executive branch”, the relationship between the institutions of the President and the executive branch, etc.; It is shown that the process of attempting to reform the executive branch has been ongoing for over ten years, starting in 2014, during which there have been attempts to amend the Constitution of Ukraine regarding the decentralization of power, adopt a law on the prefect, etc.; the need for the earliest possible adoption of the draft law on local state administrations in a new version is justified as a response to the implementation of the Council of Europe indicator “Entry into force of legislation on the reform of the territorial organization of the executive branch in Ukraine” reform “Promoting the decentralization reform” of the section “Decentralization and regional policy” provided for by the Plan for the Ukraine Facility 2024–2027; it is proven that the introduction of new legislation on local state administrations will make it possible to continue the second stage of the reform of local self-government and territorial organization of power (amendments to the Constitution of Ukraine), thereby unifying and bringing the powers of local state administrations in accordance with the Fundamental Law, and will also form a system of state authorities to ensure legality in the activities of local government bodies and officials, thereby ensuring the implementation of the rule of law in our state.

Key words: state, Constitution of Ukraine, legislation, public administration, territory, regional policy, decentralization of state power, organization of executive power, public authority, local state administrations, local self-government, local self-government bodies, reform of local self-government, legality of the activities of local self-government bodies.

Постановка проблеми

З метою реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р [25] ще 01 липня 2015 року Президент України вніс до Верховної Ради України законопроект за № 2217а «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» [22], 26 серпня 2015 року та згодом 13 грудня 2019 року у Верховній Раді України було зареєстровано законопроекти «Про префектів» [23; 24], що так і не були ухвалені й не набули чинності. Неухвалення закону про префекта посновалося тим, що парламенту України на межі зміни президентів (2019) так і не вдалося розглянути проект Закону [22], хоча його й було внесено до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України 07 лютого 2019 року за № 2679-VIII [22]. Окрім того, 02 червня 2016 року парламентом України було внесено зміни до Конституції України (щодо правосуддя), якими позбавлено органи системи прокуратури повноважень щодо здійснення загального нагляду за дотриманням законності на рівні місцевого самоврядування в Україні.

Обґрунтування потреби ухвалення законопроекту про місцеві державні адміністрації в новій редакції було передбачено також нагальною потребою виконання ще в 1 кварталі 2025 року індикатора «Набрання чинності законодавством щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» реформа «Промування реформи децентралізації» розділу «Децентралізація та регіональна політика», передбаченого Планом для Ukraine Facility 2024–2027. Цей індикатор передбачає, що Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» має бути прийнято та набрати чинності впродовж 12 місяців від дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, підзаконні нормативно-правові акти для імплементації цього Закону України має бути прийнято після набрання ним чинності. Закон України зосереджується на переформуванні місцевих державних адміністрацій в органи префектурного типу з метою організації домірної системи забезпечення законності в діяльності органів місцевого самоврядування, забезпечення координації територіальних органів центральних органів виконавчої влади при реалізації державної політики на місцях. Таким чином, потреба ухвалення закону про місцеві державні адміністрації префектурного типу є очевидною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Останнім часом до проблеми територіальної організації виконавчої влади в Україні зверталися Д. Артемчук (розглядає поняття та форми організації виконавчої влади) [1], І. Бородін (досліджує виконавчу владу в теорії

поділу влад) [2], Є. Гетьман (вивчає сутність та зміст виконавчої влади [5] та співвідношення понять «виконавча влада» та «державне управління» [6], Д. Голосніченко, І. Ярош (аналізують державний режим та виконавчу владу [7], П. Діхтієвський (досліджує співвідношення, тенденції сучасного розвитку державного управління та виконавчої влади) [8], С. Дубогрій, Г. Костенко-Костейчук (описують виконавчу владу України як об'єкт контролю за дотриманням прав і законних інтересів громадян [9], Є. Жилін (розглядає значення та сутність виконавчої влади в Україні) [10], Я. Журавель (досліджує концепт «виконавча влада» у сучасному політико-управлінському дискурсі) [11], Н. Задирака (вивчає співвідношення понять «державне управління» та «виконавча влада») [12], Л. Калініченко (описує повноваження Глави держави, парламенту та виконавчої влади як інститутів контролю за реалізацією конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні) [14], Р. Мартинюк (вивчає співвідношення інститутів «президент» і «виконавча влада» в практиці існування сучасних республік [16], П. Нагорний (розглядає «доктринальне визначення поняття «виконавча влада» в контексті реформування органів виконавчої влади України на регіональному рівні [17], В. Папуша (досліджує місце та роль виконавчої влади в системі державної влади) [18], А. Присяжнюк (описує виконавчу владу як об'єкт державного контролю) [19], І. Процюк (вивчає виконавчу владу в парламентських державах [26], С. Стеценко (досліджує виконавчу владу та роль Конституції України в організації її діяльності [27], О. Хоменко (описує виконавчу владу за умов парламентської республіки та монархії (парламентської демократії) [28] та виконавчу владу за умов президентської республіки) [29], О. Чернишевич (досліджує правовий та історичний аспект виконавчої влади в Україні на рубежі XX–XXI століть) [30], Т. Шаповал (досліджує конституційний аспект інститутів «Президент України» «виконавча влада» [31] та ін. Водночас, ці публікації написано впродовж 2011–2021 років, вони не відбивають останніх законодавчих новацій щодо перспектив запровадження в Україні місцевих державних адміністрацій префектурного типу.

Постановка завдання

Саме тому нашим завданням стало висвітлення перебігу розгляду та ухвалення Закону України «Про місцеві державні адміністрації» [20] префектурного типу та перспектив набуття ним чинності після скасування або припинення в нашій державі правового режиму воєнного стану.

Викладення основного матеріалу дослідження

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізація влади), розпочата в активній стадії 2014 року, є однією із найбільш успішних трансформацій системи публічного врядування в історії сучасної України, що набуло яскравого підтвердження в ході широкомасштабного вторгнення російського війська на суверенну територію України, яке триває вже понад три роки.

На початку 2020 року розпочався другий етап реформи, у результаті якого 12 червня 2020 року Кабінетом Міністрів України було затверджено оновлений адміністративно-територіальний устрій України базового рівня (утворено 1469 спроможних територіальних громад, а також в Україні функціонує територіальна громада столиці України – міста Київ, що має особливий конституційно-правовий статус).

На основі зазначеного, 17 липня 2020 року Верховна Рада України, реалізуючи виключні конституційні повноваження, ухвалила Постанову № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів», чим реорганізувала адміністративно-територіальний устрій субрегіонального рівня та утворила 136 укрупнених районів, що стали основою для організації та діяльності органів державної влади на місцях.

У той же час вищезазначене зумовлює потребу в наділенні районних державних адміністрацій належною юридичною правоздатністю, яка відповідає б актуальному стану суспільно-політичного дискурсу щодо ролі і місця місцевих державних адміністрацій в ієрархії органів виконавчої влади держави, а також поточним викликам та нетиповим проблемам, які органічно виникають під час реалізації державної політики на місцях.

Окрім того, після внесення 2 червня 2016 року змін до Конституції України (щодо правосуддя) та позбавлення органів системи прокуратури в Україні функцій (повноважень) щодо здійснення загального нагляду за дотриманням законності, у правовій системі України утворився вакуум, коли відсутній належний правоможний суб'єкт – представник державної влади, який би через закон був уповноважений від імені та в інтересах держави, на виконання частини другої статті 144 Конституції України, звертатися до суду в разі виявлення невідповідності актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування нормам Конституції України та законам України. Отже, як видно, реформа місцевих державних адміністрацій (МДА) є однією із ключових не лише в плані децентралізації, але й європейської інтеграції України.

Зважаючи на це, ще 30 жовтня 2020 року народні депутати України IX скликання В. Безгін та ін. внесли до Верховної Ради України проєкт Закону № 4298 «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» [20].

Ухвалення законопроєкту № 4298 [20] є частиною зобов'язань України перед європейськими партнерами в межах програми Ukraine Facility. Ідеться насамперед про державний нагляд за законністю дій і рішень органів місцевого самоврядування. «Законопроєкт № 4298 [20] є надзвичайно важливим у контексті європейської

інтеграції України та є важливою частиною кластеру Fundamentals в аспекті організації державного урядування в розділі організація та підзвітність. Запроваджений нагляд буде ретельно перевірятися на якість Європейською Комісією, щоб оцінити готовність України до європейської інтеграції.

Саме тому метою ухвалення законопроекту [20] є створення правових передумов та основ для функціонування МДА префектурного типу до внесення відповідних змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) та приведення законодавства про МДА відповідно до сучасних викликів, що постають перед посадовими особами обласних та районних державних адміністрацій під час виконання конституційних повноважень у межах відповідних районів та областей, а також реалізація конституційних положень щодо функціонування системи забезпечення законності під час здійснення органами та посадовими особами місцевого самоврядування своєї діяльності з метою збалансування системи стримування і протидії у частині дотримання Конституції України та законів України всіма суб'єктами публічної влади в державі [20].

Попри важливість та реальну потребу запровадження державного нагляду за місцевим самоврядуванням, євроінтеграційний законопроект № 4298 [20], що має розпочати перший етап реформи, був майже на п'ять років «завис» у стінах парламенту між реєстрацією (2020), першим (2021) і другим читанням (досі не пройшло). Проте вже в лютому 2024 року Комітет з питань організації державної влади повернувся до розгляду цього законопроекту [20] після тривалої паузи та вже навіть був рекомендував його до другого читання.

Водночас, представники ОМС висловили певні занепокоєння щодо ймовірної обтяжливості та зловживання контролем з боку наглядового органу по відношенню до них, оскільки будь-яка демократична система передбачає систему інструментів стримувань і протидії. На їхню думку, запровадження нагляду має стати одним із базових інструментів цієї системи. Громади чи не суголосно вбачають в окремих нормах проекту Закону [20] глибинні ризики, що ставлять під загрозу самі засади децентралізації й місцевого самоврядування як основи демократії та європейського вибору України. Як зазначають чільні представники ОМС, важливо, щоб у тексті Закону було дотримано принцип балансу, щоб самоврядні функції ОМС не було порушено, але з іншого боку – було здійснено нагляд за діяльністю місцевого самоврядування.

Так, 20 березня 2025 року на позачергових зборах Асоціації міст України представники громад звернулися до Голови Верховної Ради України та народних депутатів з проханням не ухвалювати законопроект № 4298 [20]. Аналогічні збори відбувалися і на місцевому рівні. Зокрема, депутати міських рад та голови територіальних громад Івано-Франківської області на своїх зборах 21 березня 2025 року, а депутати Івано-Франківської міської ради на позачерговій сесії, що відбулася 24 березня 2025 року, також висловилися проти ухвалення законопроекту № 4298 [20] у його поточному вигляді. На їхню думку, дія однієї із норм (ідеться про надання повноважень районним та обласним державним (військовим) адміністраціям зупиняти рішення органів місцевого самоврядування без ухвали суду – *авт.*) може призвести до згорання децентралізації й посилить залежність органів місцевого самоврядування від рішень центральної влади.

У той же час відбулося засідання Правління Українська асоціація районних та обласних рад (УАРОР). Члени Правління, підтримавши в цілому законопроект № 4298 [20], водночас дійшли порозуміння щодо відкликання правки про надання головам місцевих державних адміністрацій права призупиняти акти органів місцевого самоврядування без рішення суду. Завдяки конструктивному діалогу УАРОР з народним депутатом В. Безгіним, який очолює підкомітет з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, удалося врегулювати це питання. Відкликання правки було принциповою позицією УАРОР.

Крім того, Асоціація міст України звернула увагу Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, що проект Закону України [20] в редакції від 28 січня 2024 року (об'єднання в місцевих державних адміністраціях функцій контролю, галузевого регулювання, управління майном, погодження керівників, нагляду за органами місцевого самоврядування та ін.) суперечить положенням частин третьої і четвертої статті 4, частин другої і третьої статті 8 Європейської хартії місцевого самоврядування та потребує суттєвого доопрацювання [13].

Не дуже втішний висновок було отримано й від Ради Європи, де, попри відзначення певного прогресу, наголошують на потребі створити нову редакцію законопроекту, що більшою мірою відповідатиме Європейській хартії місцевого самоврядування та євроінтеграції. Зокрема, рекомендується утриматися від надання державним адміністраціям повноважень нагляду до внесення змін до Конституції (тобто другого етапу реформи МДА). У такому разі є ризик отримати дисбаланс влади, коли повноваження адміністрацій будуть непропорційно широкими, і «роздуті» МДА можуть стати основою для використання адмінресурсу, особливо в повоєнний виборчий період [3; 4].

Після справедливої критики законопроект [20] повернули на доопрацювання, і до реального розгляду повернулися лише в лютому 2024 року, вже в умовах повномасштабної російсько-української війни та активного утворення військових адміністрацій. До цього спірні моменти законопроекту активно пропрацьовували на зустрічах з експертами в «страсбурзькому форматі» [4].

Особлива увага в оновленому проєкті Закону [20] надається призначенню голів місцевих державних адміністрацій, які зрештою будуть саме державними службовцями. Окремо в новому проєкті [20] прописано створення кадрового резерву державних службовців, яких спеціально готуватимуть для посад голів МДА. Крім того, буде оновлено й порядок призначення голів МДА. Кандидати беруть участь у конкурсі, який проводить єдина комісія (для голів ОДА, у складі комісії присутні представники асоціацій ОМС). Кандидатури переможців комісія направляє Прем'єр-міністру. Прем'єр-міністр формує список кандидатів та виносить його на розгляд Кабінету Міністрів України. Уряд, своєю чергою, передає список (за нормою законопроекту – не менше трьох осіб) Президенту України. До списку мають увійти переможці конкурсу та кандидати з кадрового резерву. Президент призначає голову МДА або запускає нову процедуру. Граничний строк перебування голови МДА в одній адміністративно-територіальній одиниці – три роки (запроваджується ротація) [4].

Також у Документі прописано алгоритм дії державного нагляду з боку голів МДА, що виглядає таким чином: МДА ідентифікує правопорушення, після чого органам місцевого самоврядування висувається вимога усунути його в 30-денний термін. Якщо вимога не виконується, МДА звертається до суду. Водночас, варто зауважити, що наглядові повноваження голів МДА законодавці пропонують не запроваджувати до закінчення правового режиму воєнного стану (наразі триває до 9 травня 2025 року), коли військові адміністрації мають повернутися до цивільного формату роботи.

Як планується, законопроект № 4298 [20] мав би бути ухваленим парламентом України в першому кварталі 2025 року, проте цього, на жаль не сталося. До того часу парламентарі намагалися, проте безрезультатно, сформулювати збалансований текст для голосування, щоб, з одного боку, не порушити самоврядні функції місцевого самоврядування, а з іншого, – забезпечити здійснення нагляду. Народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Віталій Безгін (один із авторів проєкту Закону – *авт.*) запевнив: «Законопроект № 4298 [20] вже не є предметом обговорень, це вже предмет зобов'язань перед європейськими партнерами. Це наш борг, який ми повинні закрити в рамках переговорного процесу» [15], проте парламентарі вчасно не встигли цього зробити.

Водночас у парламенті з'явився новий законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні, який зареєструвала група народних депутатів на чолі з П. Фроловим за № 13124 від 20 березня 2025 року [21].

Як ідеться у пояснювальній записці до законопроекту [21], його метою є «створення правових основ для реформування місцевих державних адміністрацій в органи префектурного типу з метою організації домірної системи забезпечення законності в діяльності органів місцевого самоврядування, забезпечення координації територіальних органів центральних органів виконавчої влади при реалізації державної політики на місцях з урахуванням положень Конституції України» [21]. Цей законопроект вже публічно підтримала Асоціація міст України.

Автори законопроекту [21] нагадують, що ухвалення такого закону у першому кварталі 2025 року є індикатором виконання плану Ukraine Facility 2024–2027 і зазначають, що «законопроект спрямований виключно на виконання вказаного індикатора, передбачає вдосконалення наявним норм, а не повний перегляд Закону України «Про місцеві державні адміністрації», не містить суперечливих для місцевого самоврядування норм, не втручається у питання призначення та звільнення голів місцевих державних адміністрацій» [21].

Висновки

Отже, ухвалення законопроекту [20] або спільного закону з проєктом [21] дозволить продовжити другий етап реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, чим уніфікує і приведе повноваження місцевих державних адміністрацій відповідно до Конституції України, а також сформує систему органів державної влади із забезпечення законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, забезпечивши реалізацію панування принципу верховенства права, гарантованого статтею 8 Конституції України, на території 1469 територіальних громад, 136 районів, 24 областей, міста Києва та Севастополя, а також Автономної Республіки Крим. Важливо також запровадити м'яку модель нагляду за ОМС задля побудови партнерських відносин між органами місцевого самоврядування та органами державної виконавчої влади на місцях. Ухвалення законопроекту № 4298 [20] або його нового варіанту (шляхом поєднання двох проєктів закону) має вирішальне значення для закріплення результатів децентралізаційної реформи, запропоновані законопроекти пропонують новий механізм відбору та призначення на посади керівництва місцевих державних адміністрацій. Це, безумовно, системні зміни для формування більш демократичного та прозорого інституту представництва держави на місцях. Водночас, на засіданні Комітету державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Верховної Ради України, що відбулося 21 березня 2025 року, питання щодо ухвалення Закону [20] було знято з розгляду «для подальших консультацій». Таке рішення Комітету Верховної Ради України підтримали й Асоціація міст України та Всеукраїнська асоціація громад. Головне, щоб ці консультації не тривали досить довго і не пустили ухвалення закону про місцеві державні адміністрації префектурного типу по «новому»,

десятилітньому колу. Маємо зважати й на те, що конституційні повноваження Верховної Ради України закінчилися, і в суспільстві все частіше лунають пропозиції про проведення чергових виборів народних депутатів України. Саме така ситуація (фактична відсутність часу для розгляду законопроектів) й може знову «загальмувати» ухвалення закону про місцеві державні адміністрації, а відповідно – і початок другого етапу реформування місцевих державних адміністрацій (внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади).

Список використаної літератури

1. Артемчук Д. О. Виконавча влада: поняття і форми організації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*, 2015. Вип. 13 (1). С. 53-55. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13(1)_14) (дата звернення: 29.03.2025).
2. Бородін І. Л. Виконавча влада в теорії поділу влад. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*, 2019. № 4. С. 41–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2019_4_8 (дата звернення: 29.03.2025).
3. Висновок щодо проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» (#4298) м. Страсбург, 21 лютого 2024 року CEGG/LEX(2024)1. URL: <https://rm.coe.int/cegg-lex-2024-1-local-state-administrations-draft-law-4298-as-of-21-fe/1680aea85f> (дата звернення: 29.03.2025).
4. Влада втретє взялася за законопроект 4298. URL: <https://www.chesno.org/post/5923/> (дата звернення: 29.03.2025).
5. Гетьман Є. А. Виконавча влада: сутність та зміст. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*, 2013. № 26. С. 235–241. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_33 (дата звернення: 29.03.2025).
6. Гетьман Є. А. Виконавча влада та державне управління: співвідношення понять. *Проблеми законності*, 2013. Вип. 122. С. 24–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2013_122_5 (дата звернення: 29.03.2025).
7. Голосніченко Д. І., Яроч І. С. Державний режим та виконавча влада. *Юридична Україна*, 2020. № 6. С. 6–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2020_6_3 (дата звернення: 29.03.2025).
8. Діхтієвський П. В. Державне управління і виконавча влада: співвідношення, тенденції сучасного розвитку. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*, 2011. № 1. С. 42–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2011_1_11 (дата звернення: 29.03.2025).
9. Дубогрій С. В., Костенко-Костейчук Г. А. Виконавча влада України як об'єкт контролю за дотриманням прав і законних інтересів громадян. *Трипільська цивілізація*, 2012. № 8. С. 53–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trcyuv_2012_8_13 (дата звернення: 29.03.2025).
10. Жилін Є. В. Виконавча влада в Україні: значення та сутність. *Форум права*, 2013. № 3. С. 208–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 29.03.2025).
11. Журавель Я. В. Концепт «виконавча влада» у сучасному політико-управлінському дискурсі. *Юридичний бюлетень*, 2019. Вип. 11(1). С. 281–286. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ub_2019_11\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ub_2019_11(1)_38) (дата звернення: 29.03.2025).
12. Задирака Н. Державне управління та виконавча влада: співвідношення понять. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*, 2011. Вип. 89. С. 41–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_89_12 (дата звернення: 29.03.2025).
13. Законопроект 4298 (про місцеві держадміністрації) суперечить Європейській хартії місцевого самоврядування. URL: <https://auc.org.ua/novyna/zakonoprojekt-4298-pro-miscevi-derzhadministraciyi-superechyt-yevropeyskiy-hartiyyi-miscevogo> (дата звернення: 29.03.2025).
14. Калініченко Л. Ф. Глава держави, парламент та виконавча влада як інститути контролю за реалізацією конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Юридичні науки*, 2017. № 3. С. 56–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mniju_2017_3_12 (дата звернення: 29.03.2025).
15. Ключовий законопроект № 4298: чи готові місцеві громади до нових правил нагляду? Результати круглого столу «Нагляд за законністю рішень органів місцевого самоврядування: хто має здійснювати і яким чином», 14 жовтня 2024 року. URL: <https://gpr.org.ua/news/kliuchovyy-zakonproiekt-4298-chy-hotovi-mistsevi-hromady-dopovykh-pravyl-nahliadu/> (дата звернення: 29.03.2025).
16. Мартинюк Р. С. Президент і виконавча влада: співвідношення інститутів у практиці сучасних республік. *Право України*, 2020. № 3. С. 256–269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2020_3_20 (дата звернення: 29.03.2025).
17. Нагорний П. О. Доктринальне визначення поняття «виконавча влада» у контексті реформування органів виконавчої влади України на регіональному рівні. *Європейські перспективи*, 2017. № 2. С. 21–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2017_2_5 (дата звернення: 29.03.2025).
18. Папуша В. С. Виконавча влада: місце та роль в системі державної влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 2015. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_12_11 (дата звернення: 29.03.2025).

19. Присяжнюк А. Є. Виконавча влада як об'єкт державного контролю. *Форум права*, 2011. № 4. С. 594–599. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 29.03.2025).
20. Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні: проєкт Закону України від 30 жовтня 2020 № 4298. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70293 (дата звернення: 29.03.2025).
21. Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні: проєкт Закону України від 20 березня 2025 року № 13124, внесений народними депутатами України Фроловим П. В. та ін. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56037> (дата звернення: 29.03.2025).
22. Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади): проєкт Закону України, внесений Президентом України 01 липня 2015 року, зареєстрований у Верховній раді України за № 2217а. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812 (дата звернення: 29.03.2025).
23. Про префектів: проєкт Закону України від 13 грудня 2019 року. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=67644&pf35401=514377> (дата звернення: 29.03.2025).
24. Про префектів: проєкт Закону України від 26 серпня 2015 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT1780> (дата звернення: 29.03.2025).
25. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.03.2025).
26. Процюк І. В. Виконавча влада в парламентських державах. *Актуальні проблеми держави і права*, 2021. Вип. 91. С. 174–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdr_2021_91_24 (дата звернення: 29.03.2025).
27. Стеценко С. Г. Виконавча влада та роль Конституції України в організації її діяльності. *Юридична наука і практика*, 2011. № 2. С. 67–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/njj_2011_2_11 (дата звернення: 29.03.2025).
28. Хоменко О. В. Виконавча влада за умов парламентської республіки та монархії (парламентської демократії). *Форум права*, 2012. № 1. С. 1037–1045. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 29.03.2025).
29. Хоменко О. В. Виконавча влада за умов президентської республіки. *Право і суспільство*, 2013. № 5. С. 29–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2013_5_8 (дата звернення: 29.03.2025).
30. Чернишевич О. В. Виконавча влада в Україні на рубежі XX–XXI століть: правовий та історичний аспект. *Вісник Академії адвокатури України*, 2014. Т. 11, № 1. С. 27–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_1_6 (дата звернення: 29.03.2025).
31. Шаповал Т. Президент України і виконавча влада (конституційний аспект). *Вісник Національної академії прокуратури України*, 2012. № 2. С. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapr_2012_2_10 (дата звернення: 29.03.2025).

References

1. Artemchuk D. O. Vykonavcha vlada: ponyattya i formy orhanizatsiyi. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Yurisprudentsiya*, 2015. Vyp. 13 (1). S. 53–55. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13(1)_14) (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
2. Borodin I. L. Vykonavcha vlada v teoriyi podilu vlad. *Yurydychnyy visnyk. Povitryane i kosmichne pravo*, 2019. № 4. S. 41–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2019_4_8 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
3. Vysnovok shchodo proyektu Zakonu “Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny “Pro mistsevi derzhavni administratsiyi” ta deyakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo reformuvannya terytorial'noyi orhanizatsiyi vykonavchoyi vlady v Ukrayini” (#4298) m. Strasburh, 21 lyutoho 2024 roku CEGG/LEX(2024)1. URL: <https://rm.coe.int/cegg-lex-2024-1-local-state-administrations-draft-law-4298-as-of-21-fe/1680aea85f> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
4. Vlada vtretye vzyalasya za zakonoprojekt 4298. URL: <https://www.chesno.org/post/5923/> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
5. Het'man YE. A. Vykonavcha vlada: sutnist' ta zmist. *Aktual'ni problemy prava: teoriya i praktyka*, 2013. № 26. S. 235–241. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_33 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
6. Het'man YE. A. Vykonavcha vlada ta derzhavne upravlinnya: spivvidnoshennya ponyat'. *Problemy zakonnosti*, 2013. Vyp. 122. S. 24–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2013_122_5 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
7. Holosnichenko D. I., Yarok I. S. Derzhavnyy rezhym ta vykonavcha vlada. *Yurydychna Ukrayina*, 2020. № 6. S. 6–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2020_6_3 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]
8. Dikhtiyevs'kyy P. V. Derzhavne upravlinnya i vykonavcha vlada: spivvidnoshennya, tendentsiyi suchasnoho rozvytku. *Yurydychnyy visnyk. Povitryane i kosmichne pravo*, 2011. № 1. S. 42–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2011_1_11 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian]

9. Dubohriy S. V., Kostenko-Kosteychuk H. A. Vykonavcha vlada Ukrayiny yak ob"yekt kontrolyu za dotrymannyam prav i zakonnykh interesiv hromadyan. *Trypil's'ka tsyvilizatsiya*, 2012. № 8. S. 53–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trcyv_2012_8_13 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
10. Zhylin YE. V. Vykonavcha vlada v Ukrayini: znachennya ta sutnist'. *Forum prava*, 2013. № 3. S. 208–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
11. Zhuravel' YA. V. Kontsept «vykonavcha vlada» u suchasnomu polityko-upravlin's'komu dyskursi. *Yurydychnyy byuleten'*, 2019. Vyp. 11(1). S. 281–286. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ub_2019_11\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ub_2019_11(1)_38) (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
12. Zadyraka N. Derzhavne upravlinnya ta vykonavcha vlada: spivvidnoshennya ponyat'. *Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky*, 2011. Vyp. 89. S. 41–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_89_12 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
13. Zakonoprojekt 4298 (pro mistsevi derzhadministratsiyi) superechyt' Yevropeys'kiy khartiyyi mistsevoho samovryaduvannya. URL: <https://auc.org.ua/novyna/zakonoprojekt-4298-pro-miscevi-derzhadministratsiyi-superechyt-yevropeyskiy-hartiyyi-miscevogo> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
14. Kalinichenko L. F. Hlava derzhavy, parlament ta vykonavcha vlada yak instytuty kontrolyu za realizatsiyeyu konstytutsiynykh prav, svobod ta obov'yazkiv lyudyny i hromadyanyna v Ukrayini. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal "Internauka". Seriya : Yurydychni nauky*, 2017. № 3. S. 56–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mniju_2017_3_12 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
15. Klyuchovyy zakonoprojekt № 4298: chy hotovi mistsevi hromady do novykh pravyl nahlyadu? Rezul'taty kruhloho stolu "Nahlyad za zakonnistyu rishen' orhaniv mistsevoho samovryaduvannya: khto maye zdiysnyuvaty i yakym chynom", 14 zhovtnya 2024 roku. URL: <https://rpr.org.ua/news/kliuchovyy-zakonoprojekt-4298-chy-hotovi-mistsevi-hromady-do-novykh-pravyl-nahlyadu/> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
16. Martynyuk R. S. Prezydent i vykonavcha vlada: spivvidnoshennya instytutiv u praktytsi suchasnykh respublik. *Pravo Ukrayiny*, 2020. № 3. S.256–269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2020_3_20 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
17. Nahornyy P. O. Doktrynal'ne vyznachennya ponyattya "vykonavcha vlada" u konteksti reformuvannya orhaniv vykonavchoyivladyUkrayiny narehional'nomurivni. *Yevropeys'kiperspektyvy*, 2017. №2. S.21–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2017_2_5 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
18. Papusha V. S. Vykonavcha vlada: mistse ta rol' v systemi derzhavnoyi vlady. Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok, 2015. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_12_11 (data zvernennya: 29.03.2025).
19. Prysyazhnyuk A. YE. Vykonavcha vlada yak ob"yekt derzhavnoho kontrolyu. *Forum prava*, 2011. № 4. S. 594–599. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
20. Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny "Pro mistsevi derzhavni administratsiyi" ta deyakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo reformuvannya terytorial'noyi orhanizatsiyi vykonavchoyivlady v Ukrayini: proyekt Zakonu Ukrayiny vid 30 zhovtnya 2020 № 4298. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70293 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
21. Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny "Pro mistsevi derzhavni administratsiyi" ta deyakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo reformuvannya terytorial'noyi orhanizatsiyi vykonavchoyivlady v Ukrayini: proyekt Zakonu Ukrayiny vid 20 bereznya 2025 roku № 13124, vnesenyy narodnymy deputatamy Ukrayiny Frolovym P. V. ta in.. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56037> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
22. Pro vnesennya zmin do Konstytutsiyi Ukrayiny (shchodo detsentralizatsiyi vlady): proyekt Zakonu Ukrayiny, vnesenyy Prezydentom Ukrayiny 01 lypnya 2015 roku, zareyestrovanyy u Verkhovniy radi Ukrayiny za № 2217a. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
23. Pro prefektiv: proyekt Zakonu Ukrayiny vid 13 hrudnya 2019 roku. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=67644&pf35401=514377> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
24. Pro prefektiv: proyekt Zakonu Ukrayiny vid 26 serpnia 2015 roku. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT1780> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
25. Pro skhvalennya Kontseptsiyi reformuvannya mistsevoho samovryaduvannya ta terytorial'noyi orhanizatsiyi vlady v Ukrayini: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 1 kvitnya 2014 roku № 333-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
26. Protsyuk I. V. Vykonavcha vlada v parlament-s'kykh derzhavakh. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*, 2021. Vyp. 91. S. 174–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2021_91_24 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].
27. Stetsenko S. H. Vykonavcha vlada ta rol' Konstytutsiyi Ukrayiny v orhanizatsiyi yiyi diyal'nosti. *Yurydychna nauka i praktyka*, 2011. № 2. S. 67–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/njj_2011_2_11 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].

28. Khomenko O. V. Vykonavcha vlada za umov parlament·s'koyi respubliky ta monarkhiyi (parlament·s'koyi demokratiyi). *Forum prava*, 2012. № 1. S. 1037–1045. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].

29. Khomenko O. V. Vykonavcha vlada za umov prezident·s'koyi respubliky. *Pravo i suspil'stvo*, 2013. № 5. S. 29–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2013_5_8 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].

30. Chernyshevych O. V. Vykonavcha vlada v Ukrayini na rubezhi XX–XXI stolit': pravovyy ta istorychnyy aspekt. *Visnyk Akademiyi advokatury Ukrayiny*, 2014. T. 11, № 1. S. 27–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_1_6 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].

31. Shapoval T. Prezydent Ukrayiny i vykonavcha vlada (konstytutsiynyy aspekt). *Visnyk Natsional'noyi akademiyi prokuratury Ukrayiny*, 2012. № 2. S. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2012_2_10 (data zvernennya: 29.03.2025) [in Ukrainian].